

THARRATS

THARRATS

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Barcelona, 1985

Cada vegada més l'art serà valorat per allò que té de proposta participativa. Tota creació de cultura respon a la llibertat del «jo» personal de l'artista. Cultura i llibertat són, doncs, dos termes inseparables. A Catalunya ho sabem per una llarga experiència de negacions. Però sabem també que no és suficient la llibertat creativa sinó també la llibertat en l'oferiment als «altres», als qui són destinataris de la nostra creació original. Perquè cal evitar l'aïllament insolidari de l'artista en la seva torre d'ivori. Perquè cal aconseguir —més enllà de l'abstracció de l'individu sol— la dimensió de la persona inserida en la seva comunitat. Perquè aquest «jo» personal no pot, si vol ser culturalment fèrtil, desvincular-se de la societat, situar-se'n per sobre o bé al marge.

És per afavorir aquest necessari contacte, aquesta imprescindible relació entre l'artista i qui recrea activament la seva obra, que la Generalitat de Catalunya organitza exposicions amb el treball dels seus millors artistes plàstics. Catalunya ha generat, com és conegut, figures de gran vàlua en el món de les arts plàstiques. Paradoxalment, potser justament per allò que l'art té de revulsiu, les condicions històriques de les últimes dècades no van permetre que la nostra societat es dotés d'un lloc adequat per contemplar dignament l'obra dels seus artistes en el context de la nostra contemporaneïtat. És per això que ara, com a responsable de la cultura catalana, he llançat la iniciativa, compartida per molts, de crear un Museu d'Art Contemporani multisectorial i ben allunyat de la concepció tradicional de dipòsit de productes tractats com si haguessin perdut la seva capacitat d'interpel·lar-nos.

La cultura ha de ser entesa amb generositat com a proposta, com a paradigma enriquidor que l'home creatiu ofereix als seus conciutadans i als seus contemporanis per escapar de la pròpia solitud i per interpel·lar-nos en la seva solitud. La cultura com a proposta és el contrari de la cultura com a adoctrinament dogmàtic. És per això que, al meu entendre, tota política cultural ha de respectar i potenciar aquesta comunicació entre éssers lliures —i entre pobles lliures— que fonamenta la creació personal de l'emissor i la co-creació lliure del receptor. Si la cultura ens és útil per sortir de nosaltres mateixos, per contrastar-nos amb els «altres», aquesta exposició de Tharrats pensem que també pot ser útil més enllà de la nostra realitat immediata als qui veient-nos-hi s'hi vegin interpel·lats, cridats a viure la diferència amb la complementària humilitat i disposats generosament a una fructífera interrelació.

Aquesta exposició arriba en un moment de gran maduresa del pintor, després de més de tres dècades de lliurament total a les arts en les seves manifestacions més diverses, literatura, música... arts plàstiques, i que es caracteritzen per un gran afany experimentador, per la recerca d'un llenguatge propi i per haver portat a l'informalisme una expressivitat i un lirisme molt personals.

Com el pare de l'artista va escriure en un sonet, tot fent una crítica de la pintura del seu fill, aquesta esdevé una autèntica

*«Explosió opulenta de colors
sota un iris roent de poesia»*

JOAN RIGOL I ROIG
Conseller de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

THARRATS ENTRE EL GÈNESI I L'APOCALIPSI

Tots aquells a qui Tharrats ens ha permès de penetrar en el seu estudi i compartir els moments més íntims de la seva creació som testimonis de la potència física, psíquica i plàstica que concita en els seus quadres. Hi ha quelcom semblant al ravatament, al cop de rauxa, talment com si la seva sensibilitat de pintor visqués una fisió on color, forma i esperit es fessin tangibles per a l'espectador aliè.

El fet que es mogui dins de l'abstracció en general des dels anys cinquanta no l'ha encasellat en cap escolasticisme dins les moltes variants de l'informalisme, ja sigui el líric, l'expressionista, el geomètric o de qualsevol altra mena.

És evident que Tharrats s'ha mogut dins de l'abstracció amb especial llibertat i que ha donat a tot procés morfològic una volguda indefinició que l'ha apropat al que, en línies generals, l'art del segle vint ha definit com informalisme.

Per poc que analitzem la seva obra veurem com les referències al més concret i immediat i al més llunyà i distant, s'hi fan presents. La realitat com a microcosmos, l'espai com a macrocosmos configuren una altra dimensió de la realitat que ell mateix defineix com una síntesi de l'univers on flora, fauna, biologia, paisatge, oceans, núvols, astres, roques, cels, cataclismes.... s'hi fan presents en el més genuí de la seva creació.

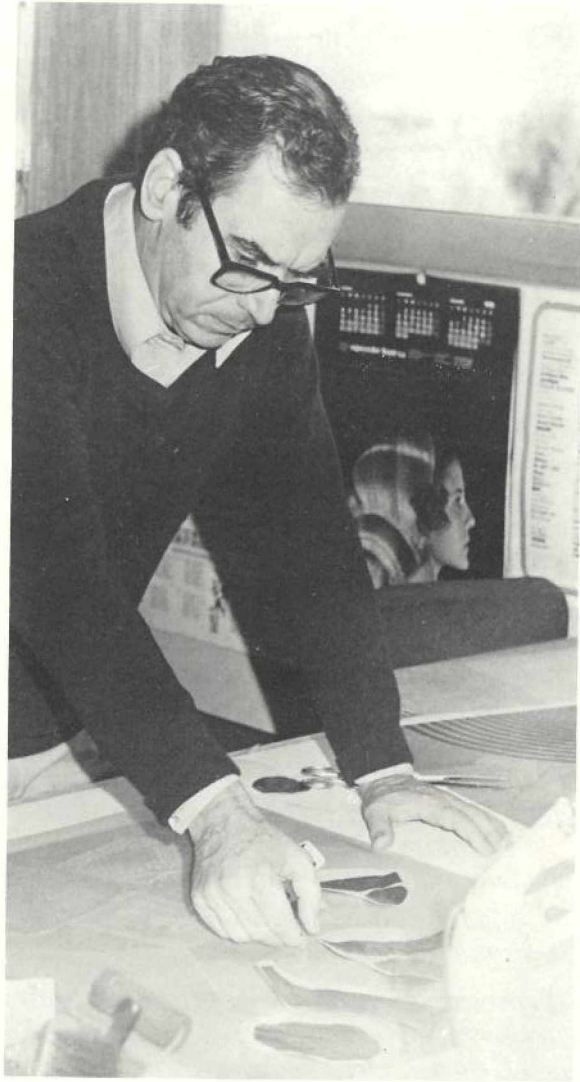
Alguns crítics han parlat d'origens i estímuls sobrereals i d'altres d'arrels màgiques o místiques, però a mesura que passen els anys i coneixem més de prop Tharrats valorem la seva recerca pictòrica com la destil·lació d'una rica experiència cultural, on s'hi apleguen un gran coneixement de la pintura antiga i moderna, una afeció entusiasta per a la música, la poesia i el pensament i una llarga experiència i pràctica relacionada amb les avantguardes històriques del segle vint.

Un cop transcendeix la seva primera etapa d'arrel més surrealista, el seu magicisme es va obrint a la taca informe i a la matèria densa i ben treballada. Tharrats se centra en un estilisme molt seu, d'amplíssims registres i contínues variacions, que basa la seva força en la riquesa de les textures, l'agilitat del ritme i la distribució dels colors. És així com un nou Gènesi creacional empra matèria primera per a transformar-se en un intens procés de mutació fins arribar a una Apocalipsi on la infinitud s'expressa a través de les formes fluctuants, les incisions, els collages, el contrast entre les formes magmàtiques i les ordenades, tot remetent-nos a una dimensió sideral que l'ha vinculat estretament als vols espacials i a l'exploració del cosmos com a gran escenari de la vida. Ja el 1953 Antonio Saura, en un catàleg dedicat a una exposició d'Art Fantàstic deia de Tharrats: «Sus flechas surcan veloces los espacios: los espejos son acuchillados, la nieve descende de ellos y los cohetes multicolores buscan un espacio donde respirar mejor».

Aquest buscar un espai capaç d'emmarcar el temps que permeti alhora d'eixamplar l'esperit és el que de sempre ha preocupat Tharrats en el seu llarg camí pictòric, ja hagi conreat la pintura, el gravat, el mural, l'escultura, l'orfebreria, el vitrall, el tapís, el mosaic, l'escenografia teatral, l'escriptura o qualsevol dels camps als quals ha aplicat el seu talent.

El món de Tharrats és en el fons un univers màgic de vocació tel·lúrica i espacial on el signe i el tret cal·ligràfic s'expandeixen en una erupció constant per tal de trobar un gestualisme específic, proper als ideogrames i que, dins el seu magma espès i ric en textures i qualitats deixa emergir uns punts, taques, siluetes, perfils o formes que defineixen, componen i donen coherència al seu treball. Aquesta visió de l'infinit, carregada de rica imaginació és la que J.E. Cirlot definí com poesia de la configuració i de la desfiguració, de la forma i de la informà, en la qual tot és conjuminat per la tensió d'un ordre pictòric molt propi, on el principi i la fi, el gènesi i l'apocalipsi, el misteri del cosmos i el secret de la matèria i de la vida es confonen en una pintura tan personal com original.

DANIEL GIRALT-MIRACLE
Cap del Servei d'Arts Plàstiques

THARRATS, AVANTGUARDISTA INDEPENDENT

Quan es parla de J.J. Tharrats, la majoria de la gent associa aquest nom amb el «Dau al Set», aquella insòlita revista produïda per un grup de creadors que aconseguiren fer d'ella la fita més clarament dibuixada de la història de l'art català de la postguerra. Aquells creadors —pintors, poetes, pensadors— tenien el 1948, any de la fundació de la revista, unes edats que oscil·laven entre els 21 anys de Joan Ponç als 30 de Tharrats, passant pels 22 d'Arnau Puig, els 23 de Cuixart, els 25 de Tàpies i els 29 de Brossa. Cirlot, amb els seus 32 anys, l'home de més edat del grup, s'hi incorporaria una mica més tard. Remarcar aquestes diferències d'edat és important ja que si ordinàriament entre un noi que tot just inicia la vintena i un home que ja ha arribat a la trentena hi ha una diferència substancial en quant a «maduresa» —sense entrar en valoracions positives o negatives d'aquest factor—, en el moment en que es produïa l'eclosió del «Dau al Set» l'esmentada diferència d'edat volia dir encara més coses fonamentals: la vivència adulta o infantil de la Guerra Civil i la vivència conscient o no del món de la Catalunya republicana de preguerra.

El fet és que J.J. Tharrats, que ha mantingut sempre un aspecte més jove del que diu la seva partida de naixement, havia pogut tastar ja en una avançada adolescència la il·lusionada Catalunya dels primers anys 30 mentre la majoria dels seus futurs companys de «Dau al Set» havien passat per aquesta etapa amb la relativa inconsciència de la infantesa. Això es una dada escrupolosament objectiva que introdueix uns factors concrets en la pròpia formació del grup, com ja veurem.

La història de J.J. Tharrats, però, però aquest motiu estrictament cronològic no començà el 1948 amb l'eclosió de «Dau al Set» sino uns quants anys abans. La seva formació artística convencional es remunta al 1935 quan passà per l'Escola Massana en l'etapa de Jaume Busquets, però les circumstàncies històriques no permeteren que aquella carrera acadèmica tingués un desenvolupament normal sino que més aviat, entre les coses de la guerra i la postguerra, la vida de Tharrats registrés, com passa amb la majoria d'homes de la seva generació, una mena de buit extrany que durà a l'entorn de cinc anys en els que ell estigué en situació militar activa. De fet, però, Tharrats necessitava només molt relativament un període ordinari de formació, ja que —això no és un

mèrit però tampoco un demèrit, es simplement una altra dada històrica— pertanyia a l'aristocràcia intel·lectual del país. El seu pare, el poeta Josep Tharrats i Vilà, autor d'una vintena llarga de llibres de versos i proses, era una de les principals figures de la vida intel·lectual de Girona a la primera meitat del segle i el director d'unes quantes revistes, entre les quals «Cultura» (1914-15) que aplegà entusiàsticament treballs de molts dels noms principals de la intel·lectualitat catalana del moment. Gràcies a això el pintor estigué en contacte molt directament i des de molt aviat amb les principals fonts de la cultura catalana de l'època. Així molts llibres i revistes clau en la conformació del món artístic contemporani no els hagué de descobrir tardanament sino que els coneixia des de sempre i aquesta coneixença natural, enriquida per una constant recerca d'imatges i informacions artístiques que esdevingueren un arxiu extraordinàriament ric, ell la transmeté als companys més joves de la seva generació quan en la fosca postguerra eren ben pocs els ponts oberts cap a les inquietuts més vives d'abans de la tragèdia. Encara avui Tharrats conserva eines com el famós número d'hivern de 1934 de «D'ací i d'allà» dedicat a l'avantguarda, rebregat de tan ser utilitzat per les mans després també il·lustres dels seus companys de «Dau al Set».

Aquestes circumstàncies influïren molt fortament en que J.J. Tharrats tingués sempre una acusada dimensió intel·lectual que féu d'ell, per exemple l'autor, el 1938, d'aquell singular llibre de poemes titulat *Abracadabra* —un nom per cert de ressonàncies «pre-dauasetianes»—, el crític avantguardista de la «Revista» de Barcelona (1952-60) o l'autor de llibres d'història de l'art recent, que van d'*Artistas españoles en el ballet* (1950) —substancialment reelaborat el 1982— a *Cent anys de pintura a Cadaqués* (1981). Aquesta activitat, així com la d'editor, que es remunta a l'època de «Dau al Set», han enriquit sens dubte els perfils de la seva personalitat cultural, però han diluït també un tant en la memòria col·lectiva la seva dimensió principal, que és evidentment la de pintor. La seva funció, d'altra banda voluntàriament assumida, de *factotum* del «Dau al Set» ha provocat que en el repartiment de papers d'aquella empresa constin habitualment com a pintors del grup sobre tot Ponç, Tàpies, i Cuixart, mentre a ell, en aquesta mena d'apassionat i de vegades mesquí *Rashomon* que han esdevingut les històries del «Dau al Set», se li vol reservar el de promotor, grafista i fins i tot, maliciosament, el d'«impressor».

Sovint es parla de que la faceta de pintor de Tharrats es tardana i això cal aclarir-ho. Tharrats s'inicià com a pintor des de molt abans de «Dau al Set»; ja al seu llibre de poemes esmentat, *Abacadabra*, publicat en plena guerra amb el pseudònim de Joan Bellcaire, hi figuren il·lustracions seves d'una acusada filiació moderna, i la seva primera exposició individual de pintures tingué lloc el 1940 al Casino de Caldetes. Però fou vers el 1946 quan començà a pintar en l'estela d'una abstracció expressionista d'arrel germànica. La seva primera exposició individual barcelonina, dintre dels Cicles Experimentals d'Art Nou de les Galeries El Jardín, tingué lloc el novembre de 1950 i fou coetània —amb set dies de diferència— de la primera individual absoluta del seu company Antoni Tàpies. En aquella ocasió, fins i tot els targetons d'invitació foren idèntics, i els noms dels dos artistes, més encara que els dels altres companys de grup, esdevingueren per l'home del carrer els símbols d'un art nou i estrany. És la dualitat que provocà el *calembour*, no massa enginyós però sí significatiu, de Francesc Pujols, quan deia que Tàpies pintava parets i Tharrats pintava teulades; una dualitat reiterada en l'exposició conjunta d'ambdòs artistes a Estocolm (1955), presentats per Salvador Dalí, però carent de continuïtat ja que els canvis vitals dels dos pintors foren cada cop més divergents.

A Tharrats fins i tot els seus detractors li han reconegut una exquisita sensibilitat plàstica. Quan arriba l'hora del canvi per tots els pintors de «Dau al Set» ell derivà cap a un estil en el que la composició pura es podés treballar amb plena llibertat i sense els elements distorsionadors que suposaven les referències a una figuració —bé que molt esquematitzada i purament expressiva— pròpies de la seva etapa de «Dal al Set». És l'època en que crea la maculatura (1954), tècnica basada en determinades modalitats de l'estampació, a través de la qual ell donà forma a una manera de concebir l'abstracció geomètrica parenta de certes coses de Roger Chastel, Bazaine o Manessier, però més oberta i elaborada que l'habitual.

Tanmateix aquest camí durà poc en l'evolució de Tharrats, i aquelles primeres maculatures s'anaren transformant amb relativa rapidesa: tot el que en elles havia de rectilini, de constructivista, de sintetisme, anà desapareixent amorosit per la pròpia sensibilitat, eminentment gràfica, característica de Tharrats; i així, per via evolutiva, l'obra de l'artista arribaria a les acaballes de la

década dels 50 als seu estil de maduresa que ja feia quatre o cinc anys que s'estava perfilant lentament. Aquest Tharrats madur allibera de forma esclatant el barroquisme que ja es prefigurava en la seva època de «Dau al Set» i dóna cos a un *tachisme* eurítmic i cal·ligràfic on s'hi poden veure concomitàncies amb els móns de Lurçat, Mathieu i del mateix Dalí; el qual d'altra banda tampoc deu haver sigut del tot insensible a les novetats aportades, o sintetitzades, tant se val, per Tharrats, en el sentit que certes efusivitats pictòriques dalinianes de començaments dels anys seixanta possiblement haurien cristal·litzat d'una altra manera de no haver-se produït el fenomen Tharrats entre mig. Per una altra banda tampoc es pot desmentir en Tharrats una matitzada influència de Miró, més clara en l'època del «Dau al Set», però potser més contundent en el moment al qual em refereixo: segurament són de filiació mironiana aquests discos nítids i impactants que apareixen sovint en la pintura de Tharrats d'aquesta època fent de contrapunt a les seves habituals erupcions magmàtiques. I en contrapartida, en aquell moment Miró fa un quadre insòlit en ell, *El disc vermell* (1960, col. Kiam de Nova York), la rara del qual ha estat subratllada per alguns tractadistes com Umbro Apollonio, que assenyala que és fruit de l'aproximació de Miró a algunes iniciatives de la generació jove. Algú altre ha avançat el nom de Pollock com a possible font inspiradora d'aquella obra, però la violència brutal d'aquell pintor nord-americà, aleshores ja desaparegut, té evidentment poc a veure amb l'escumejant ameba que envolta el famós *Disc vermell* mironià, composició que en canvi té una relació molt clara amb les proteiques efusions pictòriques sobre fons més o menys còsmic que Tharrats començava a imposar aleshores internacionalment amb força.

Des d'aquell moment ençà la pintura de Tharrats ha seguit ja un camí inequívoc, insert de ple en l'estètica que he comentat. Aquesta estètica s'ha manifestat tant en la pintura com en l'escultura de petites dimensions, que té un clar precedent, en la seva obra, en les sèries de joies iniciades el 1956. Murals, escenografies, litografies, paviments, ceràmiques, han estat també objecte del seu treball que a hores d'ara és ja el d'un clàssic de l'avantguarda, l'activitat expositora internacional del qual és incessant

Però ja deia al principi que les facetes de Tharrats són múltiples i si era injust menystenir la seva essencial faceta de pintor també ho seria oblidar la seva dimensió d'home preocupat per la naturalesa artística i els seus condicionants. Tharrats té un pensament artístic coherent i personal; en aquest pensament, no manifestat en forma de llibre, —els seus llibres, com s'ha vist, tenen un caire més documental que teòric—, però sí reiterat en articles i entrevistes, el pintor es mostra del tot despreocupat per donar una imatge adequada al «retrat-robot» del pintor d'avatnguarda tòpic.

Tharrats és un home eixut, que defuig l'exhibicionisme sistemàtic i al qual sembla no interessar excessivament la difusió massificada de la seva obra. I això últim és perquè, com sempre ha dit, l'art —o al menys el seu art— és un fenomen minoritari que només poden gustar uns pocs, i que per tant és necessàriament elitista perquè avui per avui no pot ser altra cosa. Del tot contra corrent, Tharrats sosté encara ara la seva preferència de Gustave Moreau sobre Cézanne, afirmació que temps enrera, quan la féu pública per primer cop, desfermà les ires epistolars de molts dogmàtics que eren incapaços d'acceptar la validesa d'una inversió en la seva pròpia escala de valors. Per això no és estrany que la defensa de la necessitat de pensar per sí mateix hagi esdevingut un *leit-motif* en ell. Perquè aquest és el problema que el preocupa més de tots, si hem de fer cas de la freqüència amb que l'ha plantejat públicament. A Tharrats, liberal escèptic però obstinat, el desespera que siguin tan pocs els membres d'aquella èlite que és capaç de «consumir» a ple rendiment l'art més inquiet; i el desespera que siguin tant pocs els que arribin a conclusions pròpies en matèria de gust i valoració artística. I aquest és realment un dels grans problemes de la cultura del nostre temps: que una gran majoria de persones que sobre el paper són capaces de rebre i aprofitar el missatge dels creadors vivents, declina la seva part de responsabilitat valorativa en un aparat que té tots els recursos per imposar, amb majoritàries possibilitats d'èxit, una selecció de criteris preestablerts que no emanen del sentiment del públic sino de la seva mediatització.

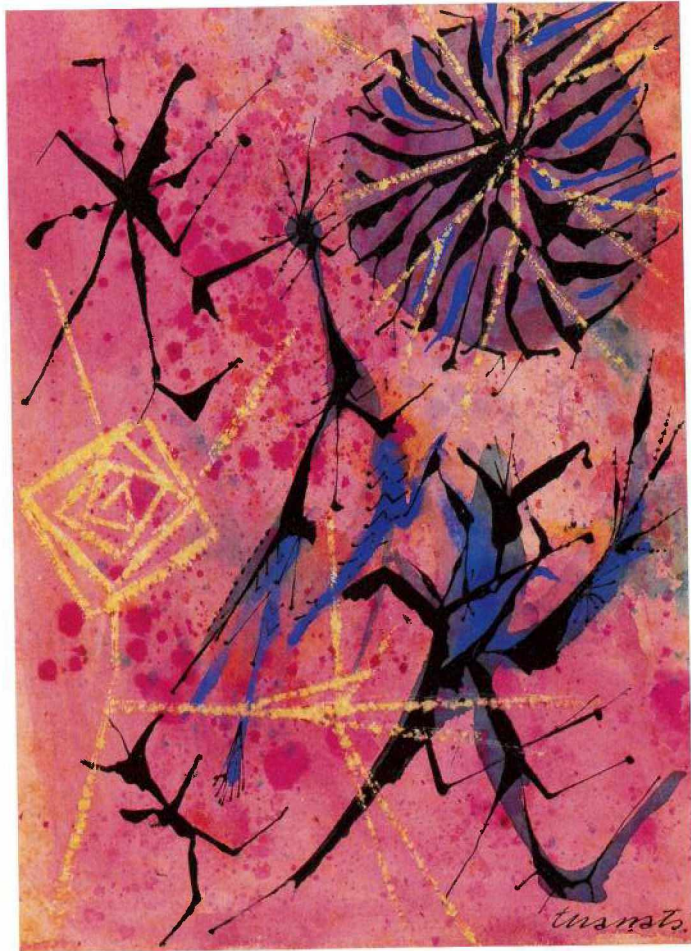
FRANCESC FONTBONA

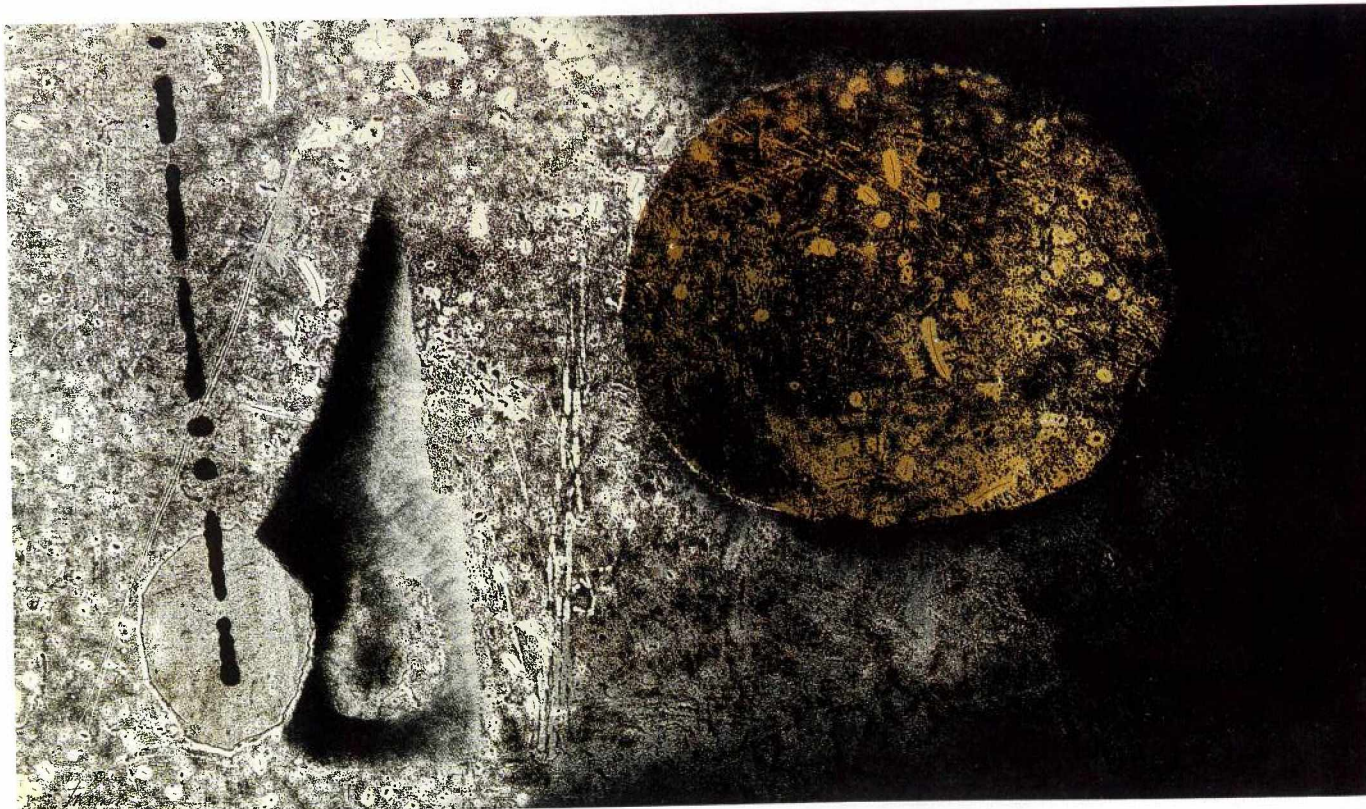
AQUAREL·LA DE L'ÈPOCA DAU AL SET, 1950. 35×50 cm. Col. Santi Surós.

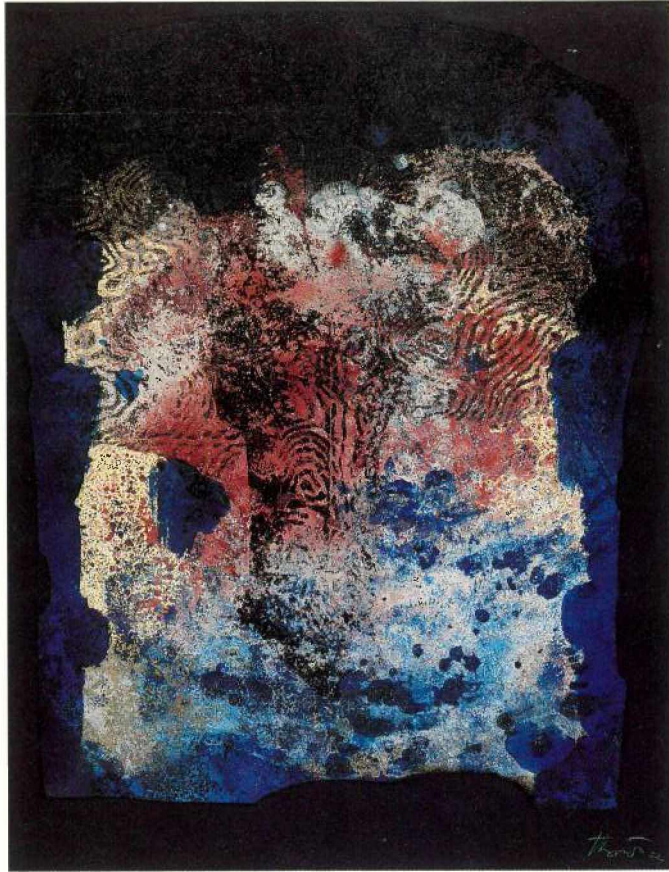
AQUAREL·LA DE L'ÈPOCA DAU AL SET, 1950. 50×70 cm. Col. Manuel Viñas.

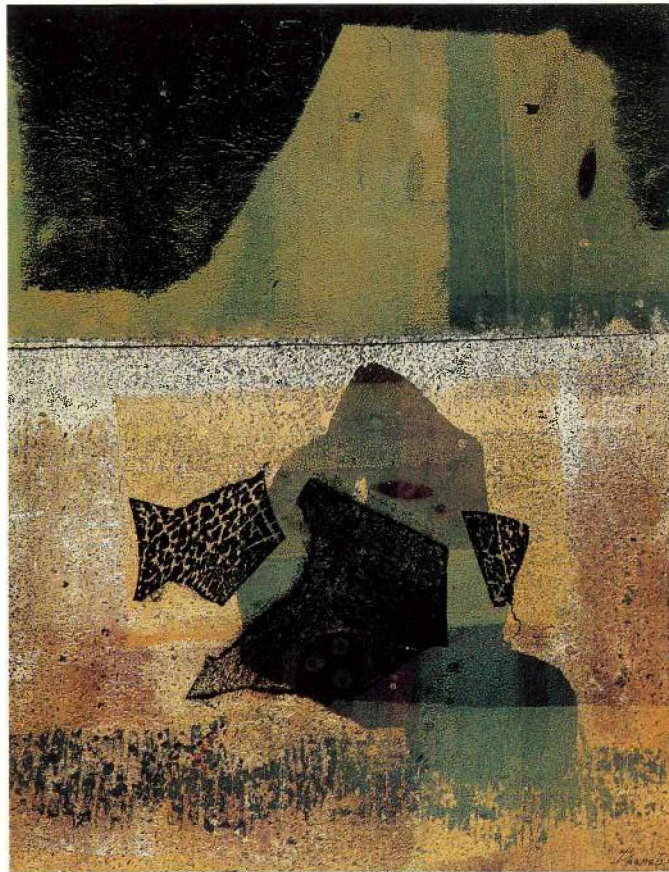
HOMENATGE A PAUL KLEE, 1950. 17×12cm. Col. J.J. Tharrats.

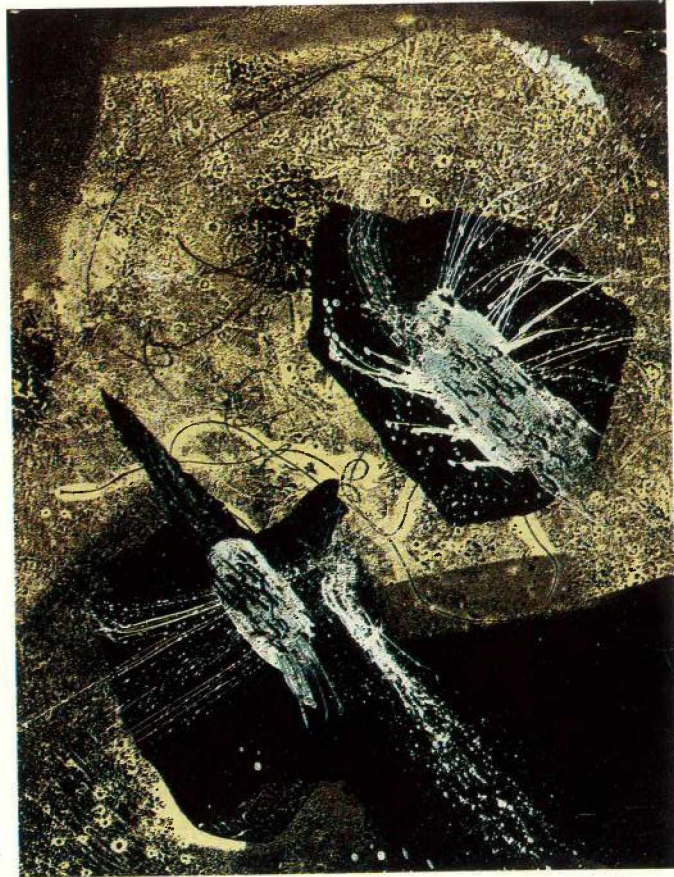
MACULATURA DE SAO PAULO, 1959. 54×100 cm. Col. J.J. T.

*MACULATURA PER UNA SALA DE MÚSICA, 1959.
65×50 cm. Col. J.J. Tharrats.*

*MACULATURA DE LES TRES FORMES, 1959.
65×50 cm. Col. J.J. Tharrats.*

MACULATURA EN NEGRE, 1959. 65×50 cm. Col. J.J. Tharrats.

ALPHA, 1960. 131×164 cm. Col. Caixa d'Estalvis Provincial de Girona.

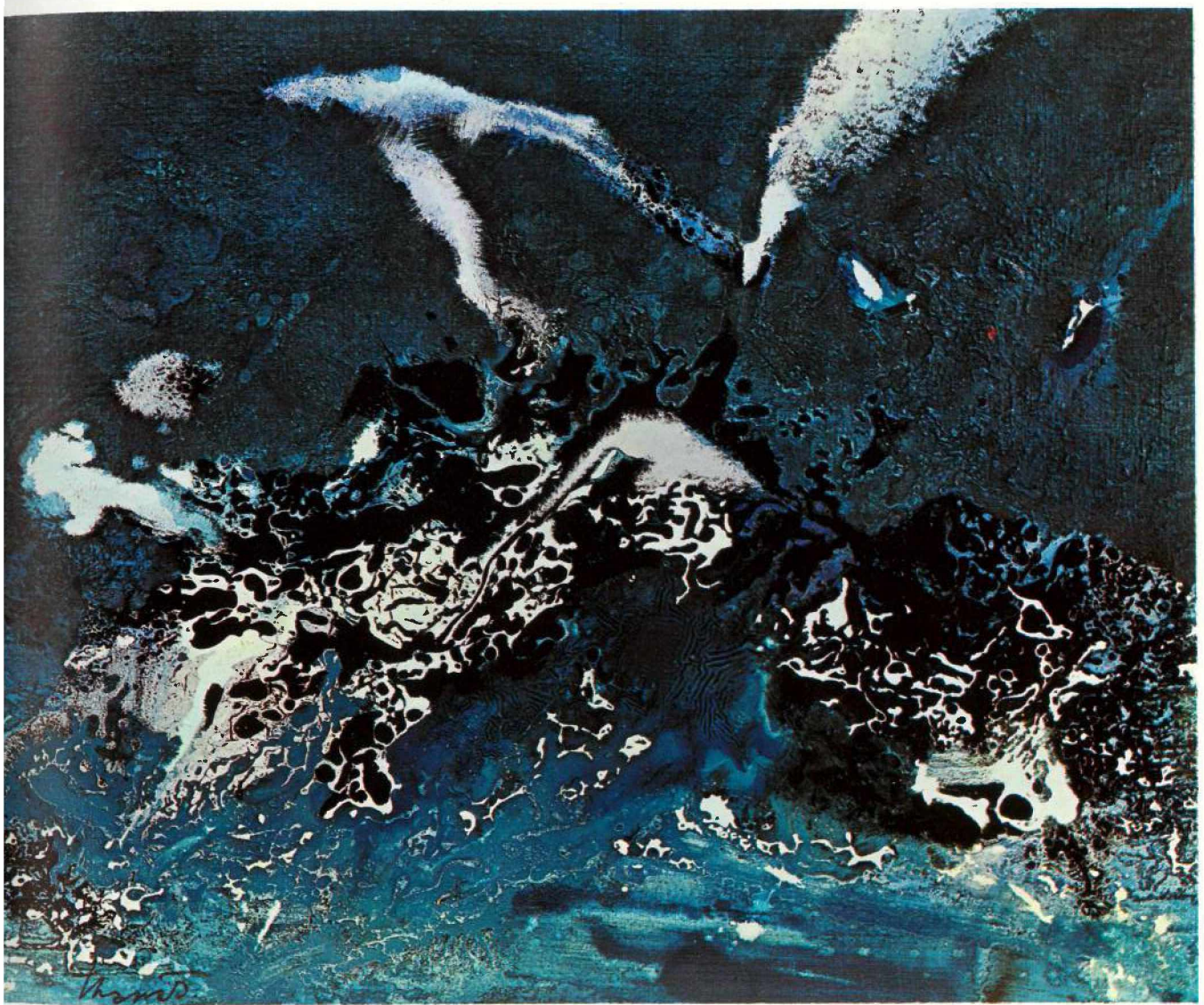
HOMENATGE A DELACROIX, 1963. 150×200 cm. Col. Sala Gaspar.

PAISATGE EN RELLEU, 1964. 81×100 cm. Col. Sala Gaspar.

HOMENATGE A COPÈRNIC, 1972. 114×147 cm. Col. Joan Tharrats

BLAU MARÍ, 1973. 92×74 cm. Col. Caixa d'Estivis Provincial de Girona.

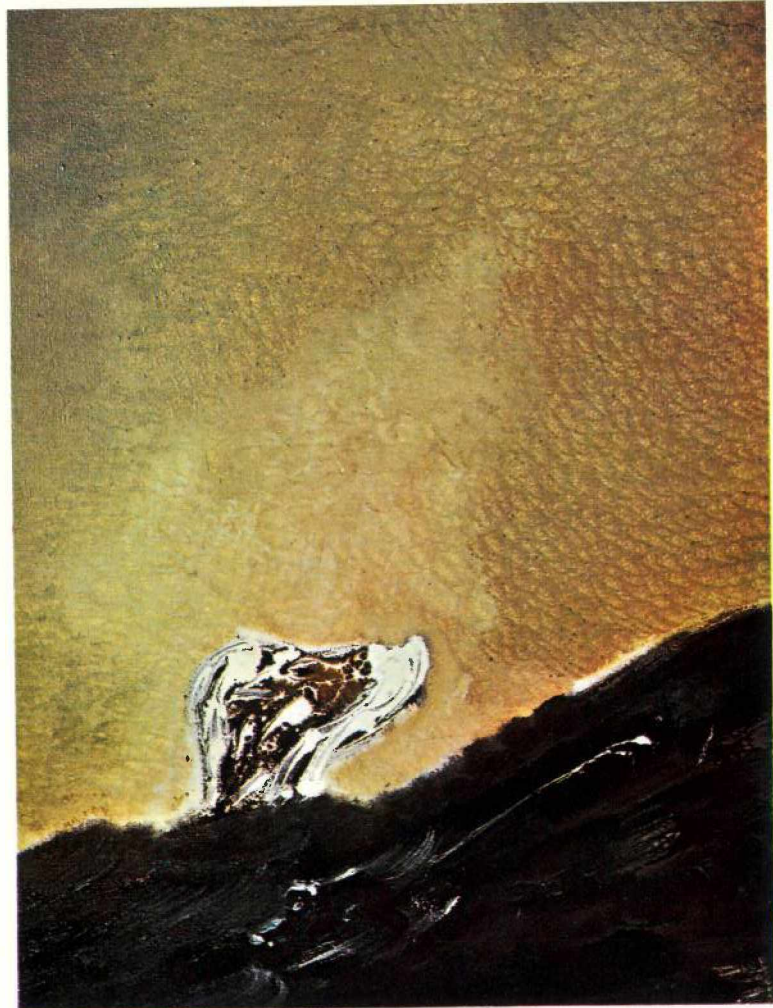
PAISATGE ASTRAL, 1973. 81×100 cm. Col. Eduard Tharrats

ESTRELLA DOBLE, 1973. 130×195 cm. Col. Caixa d'Estalvis Provincial de Girona.

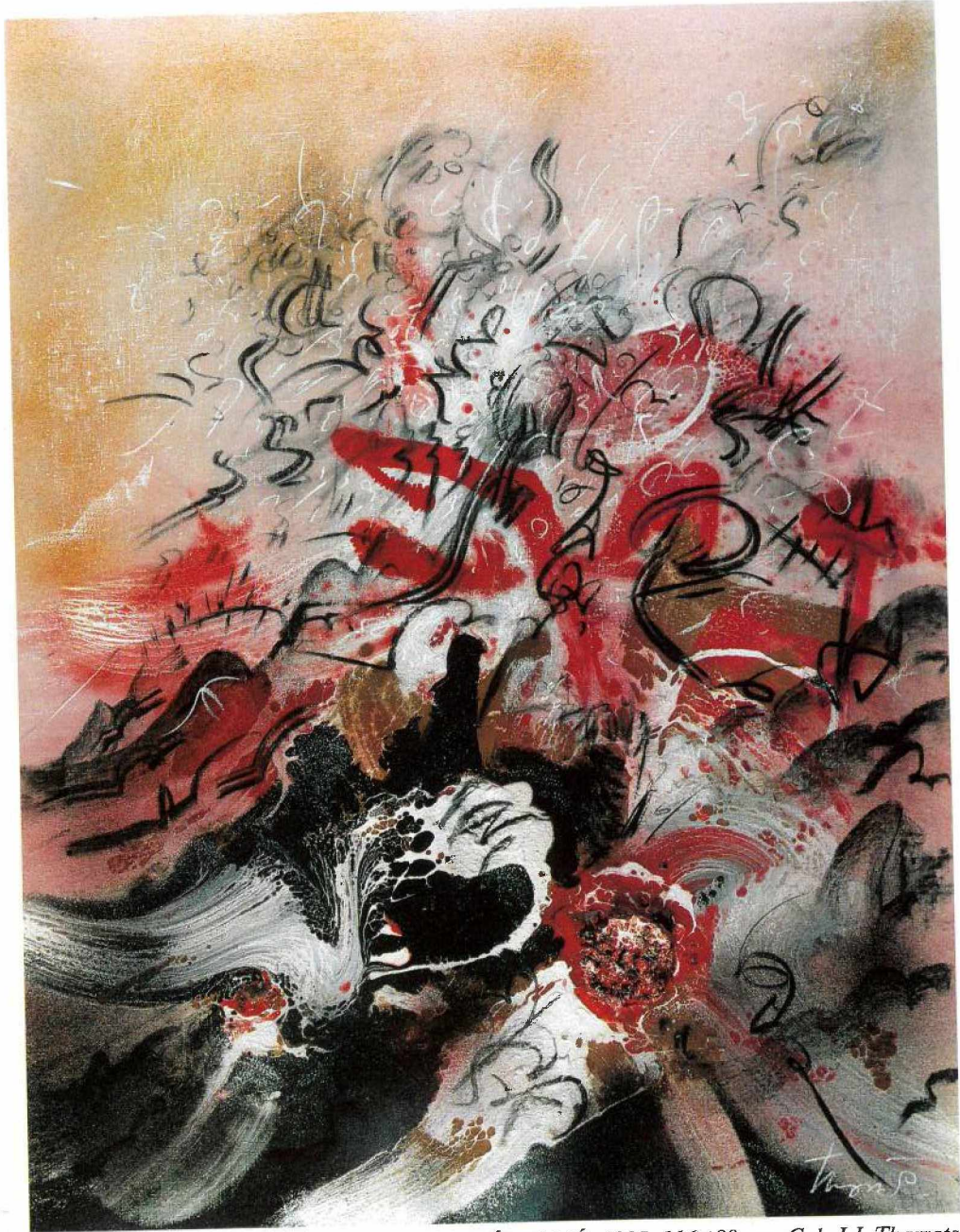
EL PRÍNCEP BALTASAR CARLES, 1983. 81×100 cm. Col. E. Tharrats.

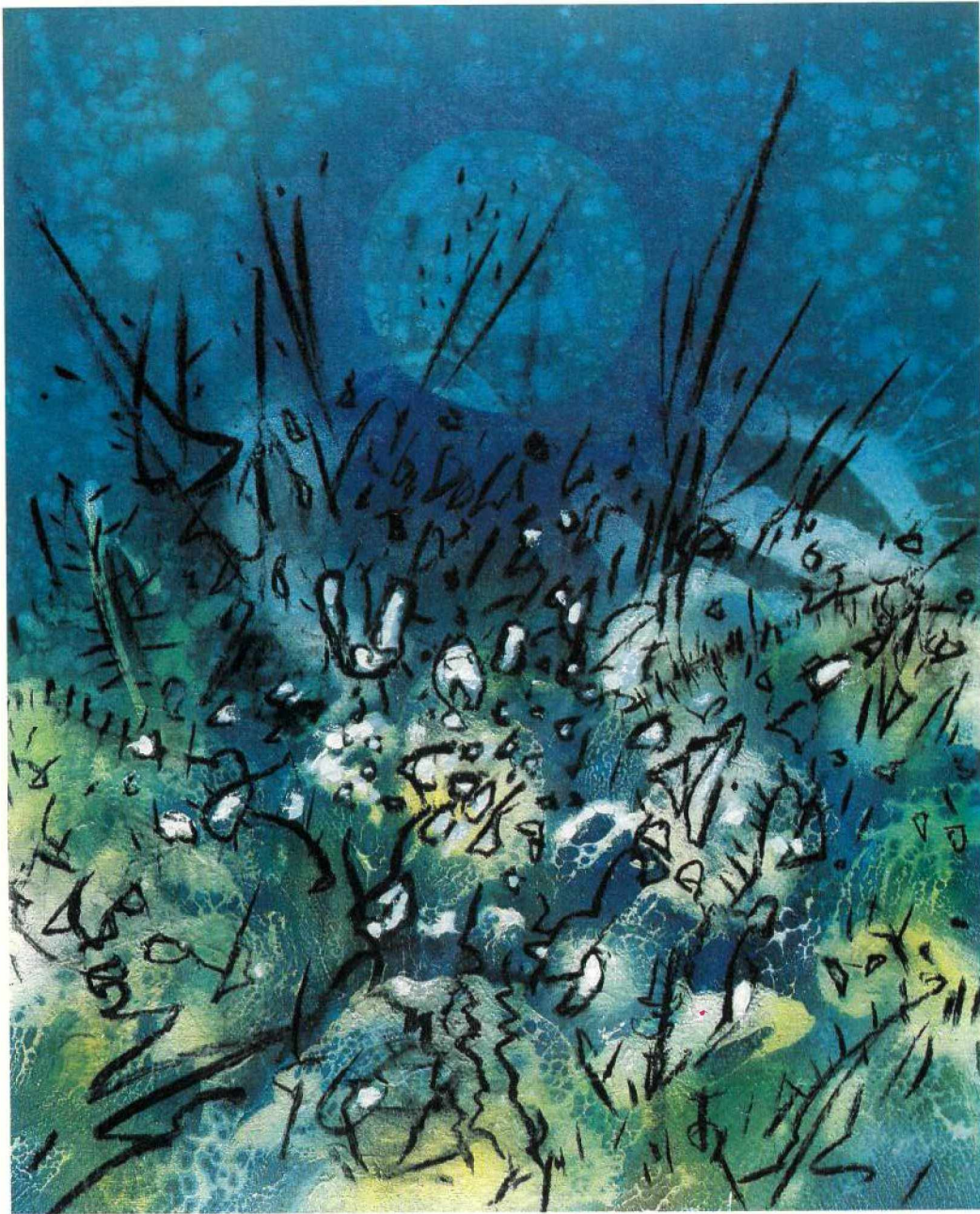
EL GOS DE GOYA, 1983. 116×73 cm. Col. J.J. Tharrats.

NATURA MORTA DE MENÉNDEZ, 1983. 81×100 cmm. Col. Cendrós.

PAÍS COMÚ, 1985. 116x89 cm. Col. J.J. Tharrats.

HOMENATGE A CHAGALL, 1985. 100×81 cm. Col. J.J. Tharrats.

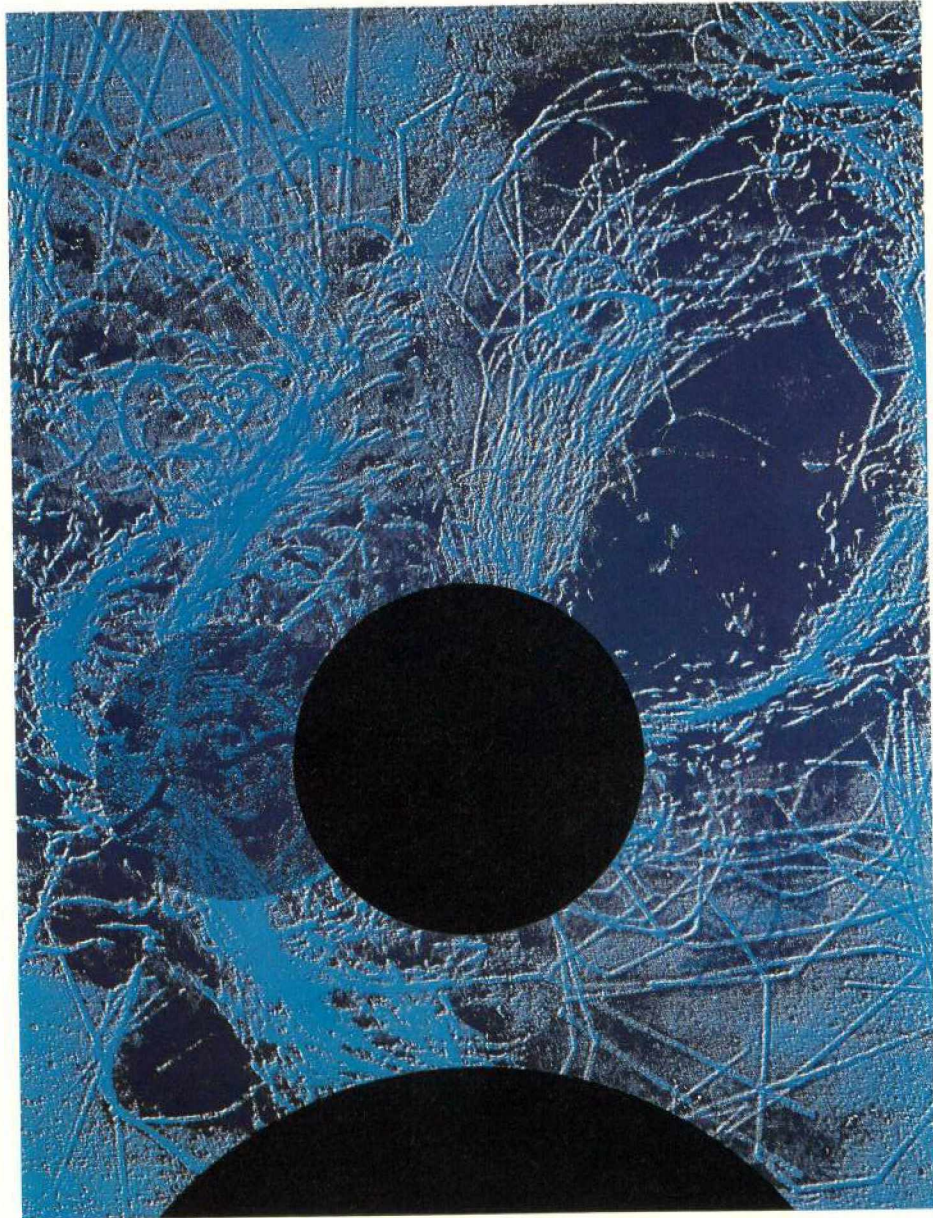
OBRA GRÀFICA

Litografia en ocasió del 30è aniversari del grup DAU AL SET, octubre-novembre 1970. 84×62 cm.

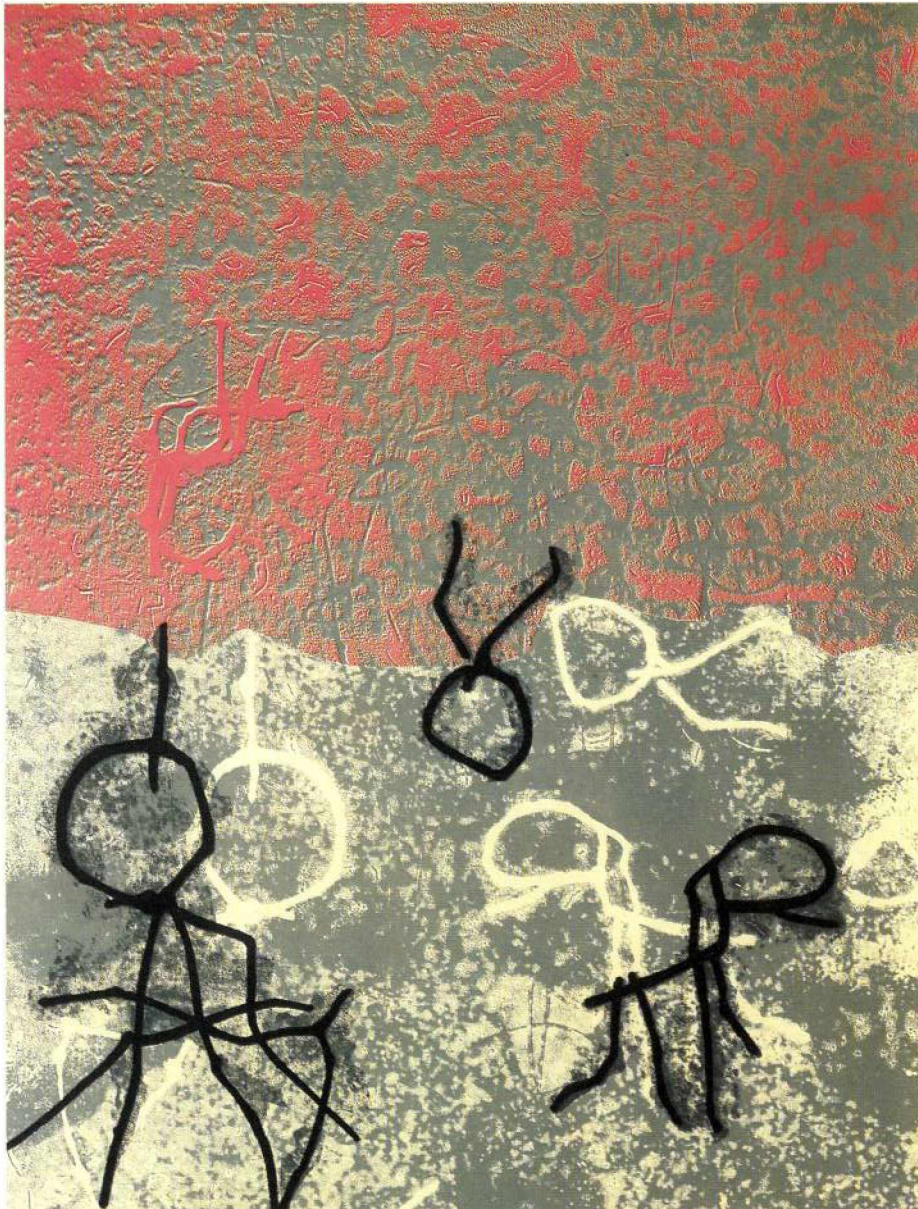
GÈNESI.

Sèrie de 12 gravats. Estampes originals de Tharrats.
Versió de l'Antic Testament
original dels monjos de Montserrat.

dia quart

Déu digué: “Que hi hagi llums al firmament del cel
per a separar el dia i la nit...”

dia sisè

Déu digué: “Que la terra produeixi tota mena d’animals”

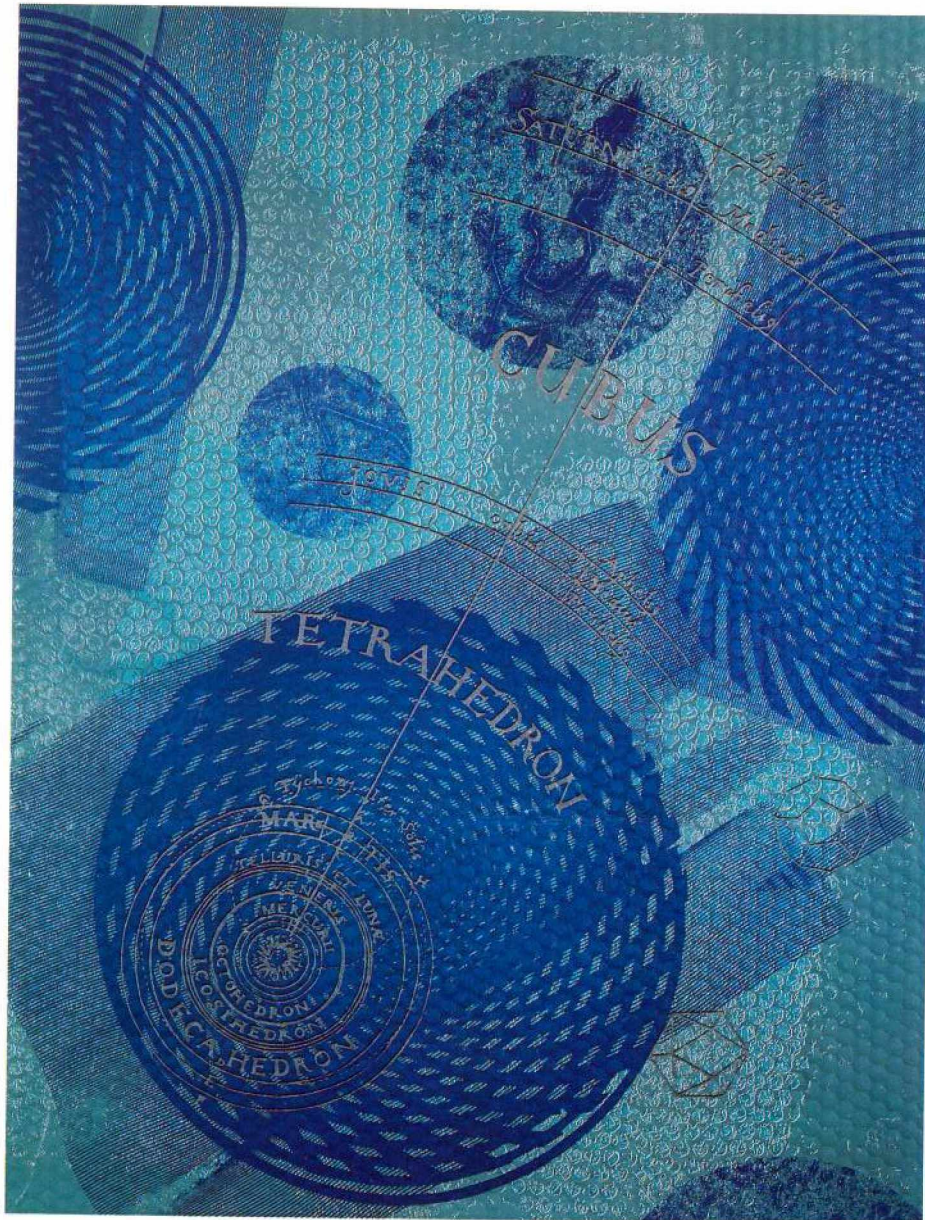
HOMES I ESTRELLES.
Sèrie de litografies - serigrafies.
«Homenatge a Hipocrates, Copèrnic, Vasalius, Tycho Bra
Galileo Galilei, Isaac Newton, Albrecht Dürer, Kepler,
Albert Einstein, Teilhard de Chardin».

2

HOMENATGE A COPÈRNIC. I

“El centre de la Terra no és el centre del món,
ja que no hi ha centre únic per a totes les òrbites celestials”
COPÈRNIC (1473-1543)

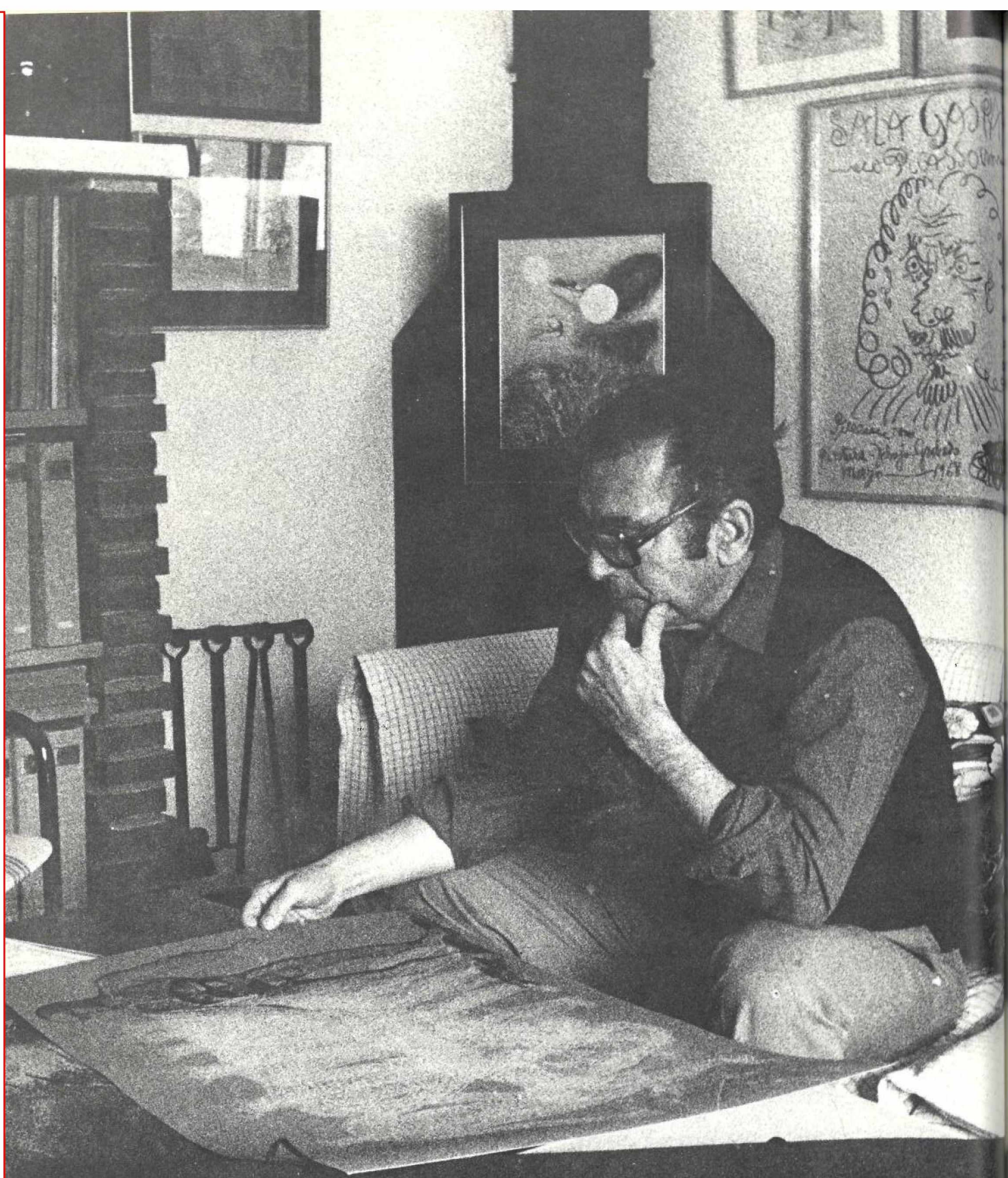

5

HOMENATGE A TYCHO BRAHE

“Ni el poder ni la riquesa no perduren,
solament la regla de l’art.”

TYCHO BRAHE (1546-1601)

J. J. THARRATS

HOMES I ESTRELLES

BIOGRAFIA I PRINCIPALS EXPOSICIONS

1918

Neix el 5 de març a Girona.

1929

Primer viatge a Barcelona, amb motiu de l'Exposició Internacional de Montjuïc.

1931

Adveniment de la República. A través del seu pare, un dels grans devots de l'Associació de Cultura Musical, coneix a grans artistes que actuaven a Girona: Stravinski, Wanda Landovska, Emil Sauer, etc.

1932

Estudis a Béziers (França) fins el 1934. L'educació fou principalment literària.

1935

La família es trasllada a Barcelona. Ingressa a l'Escola Massana que dirigeix aleshores Jaume Busquets.

1936

Inici de la Guerra Civil.

1938

Edita el llibre de poemes *Abracadabra*.

1939

Final de la guerra. Servei militar que durarà quatre anys més. Poques oportunitats de dibuixar però sí de llegir a Plató, Sant Agustí, Pascal, Shakespeare, Txèkov, Zweig, «La Codorniz», etc.

1941

És destinat a Ceuta. En el camí d'anada i de tornada pot fer escales a Madrid, on visita el Museu del Prado.

1944

Coneix l'escultor Manolo Hugué.

1945

S'interessa per l'aportació artística dels pintors expressionistes.

Dibuixos al pastell sota la influència de Lautrec i Van Gogh.

1946

Primeres obres abstractes realitzades generalment amb papiers de color retallats o estripats. Influència de Mondrian i Kandinski.

1947

Mitjançant Enric Tormo coneix els pintors August Puig, Joan Ponç i el poeta Joan Brossa. Mesos després coneix a Modest Cuixart i Antoni Tàpies.

1948

Fundació del grup «Dau al Set». El mes de setembre surt el primer número de la revista del mateix nom, amb les següents col·laboracions: «Hombre, Historia», d'Arnau Puig; dibuix d'Antoni Tàpies; «Dos sonets», de Joan Brossa; «Oscil·la el nombre de pergamins», de J.B. Joan-Josep Tharrats hi figura com a Fundador, i Joan Ponç com a Director. En posteriors números hi col·laboren: Modest Cuixart, Joan Ponç, Tharrats, Àngel Ferrant, Mathias Goeritz, Guinovart, Saura, Millares i, també, els escriptors J.V. Foix, Juan Eduardo Cirlot, Cirici-Pellicer, Rodríguez Aguilera, Santos Torroella, Sebastià Guasch, Jean Cocteau, Marcel Duchamp, Michel Tapié. El darrer número es publica l'any 1956.

1949

Visita com a component de «Dau al Set» al taller de Joan Miró.

Primer viatge a París. Entra en contacte amb l'obra de Kandinski, Paul Klee, Max Ernst, Picasso, Matisse, Chagall, Giacometti, etc.

Publica el poema gràfic «Hommage à Georges Méliès».

1950

Primera exposició a Galerías Jardín. Exposita també a Guadalajara (Mèxic) en una col·lectiva en homenatge a Paul Klee.

Dins la col·lecció «Dau al Set» publica el llibre monogràfic *Antoni Tàpies o el Dau Modern de Versalles*, i un número especial d'homenatge a Paul Klee.

Intervé en algunes activitats del «Club 49».

Primers contactes amb el Museu d'Art Modern de Nova York que qualifica «Dau al Set» com una de les publicacions avantguardistes més interessants d'arreu del món.

1951

Exposició «Dau al Set» a la Sala Caralt. Tharrats escriu els textos de presentació dels set components.

1952

Comença a publicar una sèrie d'articles sobre art modern at setmanari «Revista» que edita Albert Puig.

És premiat en el «The Second International Hallmark» de Nova York.

Exposició personal a la Sala Caralt de Barcelona.

Coneix Salvador Dalí.

1953

Obté una beca de l'Institut Francès per estudiar a París.

Visita l'estudi de Picasso a Vallauris.

Coneix el poeta Jean Cocteau, que li ofereix el poema «Traduit d'avance» per a la revista «Dau al Set».

Participa en l'exposició d'Art Abstracte celebrada al Palacio de la Magdalena de Santander.

Forma part de l'organització del V Saló d'Octubre.

1954

Realitza les primeres maculatures.

Exposició de «collages» a la Sala Gaspar (Barcelona).

Organitza l'exposició «Quatre Gats» (Picasso, Novell, Casas, Rusiñol, Canals...) a la Sala Parés de Barcelona.

Coneix, a Itàlia, a Giorgio de Chirico i Carlo Carrà. Número extraordinari de *Dau al Set* sobre «Collages i Maculatures».

1955

Exposicions personals a l'estranger, a la Sturegalleret d'Estocolm i a la Wittenborn de Nova York.

Estableix contactes amb el grup «Colobri» de Malmo (Suècia).

Obté el Premi de la Cambra de Comerç en la III Bienal Hispanoamericana.

Viatges a Bèlgica, Alemanya, Dinamarca i Suècia. Dibuixa figurins i decorats per al ballet «El Mandarí Prodigios» de Bela Bartok, que estrena la companyia de Joan Tena al Teatre Calderon de Barcelona.

Exposita a la Sala Gaspar (Barcelona).

1956

Participa a la XXVIII Bienal de Venècia.

Crea una col·lecció de joies informalistes en col·laboració amb Feliu Via.

És membre fundador de l'Associació d'Artistes Actuals.

Exposita a la Sala Gaspar de Barcelona i a la Sala Cap de Creus de Cadaqués.

1957

Fundador del «Saló de Maig» de Barcelona.
Fundador dels premis «Juan Gris» i «Juli González».

Realitza litografies per «Arta» de Zurich.
Exposicions personals a València, Madrid i Barcelona.

Realitza pintura mural per a l'absis de les «Llars Mundet».

Coneix a Carles Riba a Cadaqués.

Exposa a la II Bial de Alexandria.

Participa a la «Oriental Paintings Exhibition» de Taipei (Formosa).

Exposa a la mostra «art Otro» presentada per Michel Taipé a la Sala Gaspar de Barcelona i al Museu d'Art Modern de Madrid.

1958

Coneix Lucio Fontana a Milà, i Marcel Duchamp a Cadaqués.

Exposicions personals a Lausanne, Zurich i Barcelona.

Exposició de documents de «Dau al Set» a la Galeria Kaspar de Lausanne.

1959

Realitza la selecció d'artistes espanyols a les exposicions «So Wohnt Europa» i «Europäischer Schmuck und Edles Gerät» de la II Fira d'Artesania de Munich. El Ministre d'Estat de Baviera concedeix a Tharrats un Diploma d'Honor per la seva aportació personal de joies i tapissos.

Exposició personal a Basilea.

Sala especial a la V Bial de Sao Paulo.

Participa a l'exposició «13 peintres espagnols» del Museu de les Arts Decoratives de París.

1960

Sala especial de gravat a la XXX Bial de Venècia.
Exposicions personals a Lausanne, Roma i Barcelona.

Premi de l'Ajuntament de Bilbao a l'Exposició Nacional de Belles Arts.

És seleccionat per representar Espanya al concurs de decoració del Gran Teatre de l'Òpera de Ginebra.

Participa a exposicions de pintura espanyola d'arreu del món, i especialment a l'exposició «New Spanish Painting and Sculpture» del Museu d'Art Modern de Nova York.

1961

Exposicions personals a Nova York, Basilea, Toronto, Santander, Eivissa, Chicago i Boston.

A la inauguració de la seva exposició a Nova York assisteixen Marcel Duchamp, Gala i Salvador Dalí, Victòria dels Àngels i Zero Mostel.

Coneix els pintors Max Ernst, Willem de Kooning, Kurt Seligman, Saul Steinberg, Mark Rothko.

Funda el grup «O Figura» amb Vilacasa, Claret, Hernández Pijuan, Subirachs i el crític Santos Torroella.

Amb el grup «O Figura» exposa a diverses galeries internacionals.

1962

Exposicions personals a Londres, Nova York, Concord, Los Angeles, Montreal i Madrid.

Assisteix a la Beethovenhalle de Bonn en representació dels pintors espanyols.

Participa a l'exposició de Pintura Espanyola de la Tate Gallery de Londres, on també s'hi exhibeix una selecció de documents de «Dau al Set».

Forma part de l'organització de l'exposició «Mural» que té lloc a la Sala Gaspar.

1963

Pinta la sèrie «Homenatge a Delacroix» que s'exposa a Sala Gaspar. Altres exposicions personals a Còrdova, Dallas i Chicago.

Participa a la VII Bial de Tokyo i a la V Bial d'Alexandria.

Organitza l'exposició «L'Objecte» a la Sala Gaspar. Realitza en col·laboració amb altres artistes un projecte de monument dedicat a Salvat Papasseit.

Intervé en diverses mostres col·lectives a Nàpols, Roma, Berna, Berlín, Lisboa i Mèxic.

1964

Sala especial a la Bial de Venècia on exposa la sèrie «Paisatges genesíacs».

En col·laboració amb Jaume Arnal, realitza l'espectacle «Todos tenemos 25 años», assaig d'integració de totes les arts visuals i auditives que se celebra al Palau de les Nacions de Barcelona. Exposicions a Roma, Lisboa, Tallahassee, Greensboro i Greenville.

És invitat a participar al «Pittsburg Internacional» de l'Institut Carnegie de Pittsburg.

Exposa l'«Homenatge a Velázquez» a la Fira de Nova York.

1965

Exposicions personals a Estoccom, Boston, Copenhague, Bilbao i Madrid.

Inicia als EE.UU. una exposició anatològica circulant que s'estableix a Waitsfield, Bristol, Tampa, Miami, Jacksonville, Oklahoma i Fort Worth.

Exposicions de grup a Denver, Kansas City, Austin, Laramie, San Diego, Flint, Portland, Nova York, i Atlanta.

1966

Exposicions personals al Museu de Jönköping (Suècia), Copenhague, Dallas, Milà i Nova York.

Segueix l'exposició circulant pels museus de La Jolla, Los Angeles, Las Vegas, Montreal, Memphis, Spokane i Des Moines.

Realitza el Mirador de l'Alcalde a Montjuïc.

Realitza les il·lustracions per a una edició en projecte de la Divina Comèdia.

1967

L'exposició circulant dels EE.UU. acaba després d'haver-se exhibit a Milwaukee, Portland, Nashville, Tacoma, Victoria (Canadà) i al The Hudson River Museum de Nova York.

És invitat al concurs internacional de Pittsburg.

Funda a Barcelona la Galeria Ianua.

Construeix una composició a l'aparador del Banc Coca de Barcelona.

1968

Exposició personal al Museu Nacional d'Art Modern de Mèxic. Altres exposicions personals a Barcelona, Seattle, Montreal i al Downey Museum of Art de Los Angeles.

1969

Exposició personal a Lausanne

Experimentació en el treball del vidre. Vidriera de la col·lecció Pedro Maqueda.

En col·laboració amb Enric Serra i Narcís Ballvé inicia la realització en ceràmica de la terrassa de l'Ajuntament de Barcelona.

Participa a l'exposició Pictorama-I, a Barcelona.

Col·labora amb una aportació de gravats a l'exposició Art Espanyol d'Aujourd'hui que se celebra al Museu Rath de Ginebra.

1970

Exposició personal a Bergamo.

Pinta les sèries en homenatge a Hokusai.

És invitat a l'exposició «La lluna i l'espai» que se celebra a la Galeria Beyeler de Basilea.

1971

Exposicions personals a Madrid i Cadaqués. Participa a l'exposició «Comunicacions a l'espai» que se celebra a Ginebra i que més tard passa, en la seva versió espanyola a Barcelona, Madrid i altres ciutats.

Pren part a l'exposició «113 Pittori e il Cervinio».

1972

Exposició personal a Bergamo.

Experimentacions en ceràmica en col·laboració amb Angelina Alòs.

Participa en l'exposició d'homenatge a J.Ll. Sert que té lloc a Tenerife.

1973

Exposicions personals a Saragossa, Barcelona i Colònia.

Participació en l'exposició que se celebra en homenatge als 80 anys de Joan Miró.

Realitza una sèrie de litografies inspirades en el llibre del «Gènesi». L'obra es presenta a Barcelona, Colònia i Nova York.

Forma part del Jurat del Gran Premi Internacional de Pintura de Mònaco.

Organitza a Cadaqués l'exposició d'homenatge a Marcel Duchamp.

Participa a l'exposició inaugural de «La Fontana d'Or» a Girona.

1974

Exposicions personals a Nova York, Olot (Girona), Madrid, Barcelona i Bilbao.

Participa a l'exposició «Graphics'74 Spain» organitzada per la Universitat de Kentucky de Lexington, i a les mostres de pintura espanyola de Brusel·les i Múnic.

Participa a la mostra «Man 74» organitzada a Barcelona.

Participa a la Bienal de Menton.

1975

Celebra a la «Fontana d'Or» (Girona) la seva exposició número 100, que constitueix un resum de totes les seves activitats.

Viatge per Egipte. Mort del seu pare, Josep Tharrats.

Exposicions a la Galeria Armengol (Olot), a la Galeria Cadaqués (Cadaqués), a la Galeria Tertre (Mataró) i a la Galeria Gaspar (Barcelona).

Participa a les exposicions: «66 artistes de Girona» (Museu San Telmo, San Sebastian) «Dal geometrico all'informale» (Galeria Michelangelo, Bergamo), «El surrealisme a Catalunya» (Galeria Dau al Set, Barcelona), «Mestres de la pintura catalana» (Galeria Parés, Barcelona) «Surrealismo en España» (Galeria Multitud, Madrid) entre d'altres.

1976

Inaugura la Galeria Joan de Serrallonga, a Barcelona.

Viatge a Suïssa, Normandia i Bretanya.

Forma part de la comissió «Homenatge dels artistes al Centre Excursionista de Catalunya».

Exposicions al Museu Molí Paperer (Capellades); a la Galeria Ianua (Barcelona) a la Galeria Art-3 (Figueres) a la Galeria Massanet (L'Escala); i participa també en les exposicions: «Homenatge a Alexander Calder» (Galeria Skira - Madrid); «Spanish Contemporary Graphics» (Aaron Gallery-Washington); «Man-76» (Barcelona); «VII Biennal d'Eivissa» (Eivissa); Artexpo 76» (Barcelona); «Grafika i Plakat Hiszpanski» (Palau de la Cultura - Varsòvia), etc.

1977

Inaugura la Galeria «Cop d'Ull» a Lleida.

Viatges a Alemanya i Holanda.

Exposicions a la Galeria Gravar (Madrid), a la Galeria Uno (Cadaqués); a la Galeria Ur (El Vendrell); etc.

Participa a les exposicions: «Homenatge a l'abat Escarré» (Palau de la Virreina - Barcelona); «Joies» a la Galerie Alaro (Sitges) i a la Galeria Totem (Barcelona).

1978

Exposició a la Galeria Gaspar, en commemoració del XXXè. aniversari de «Dau al Set».

Estada al Nord d'Espanya.

Breu estada a Auvergne.

Exposicions a la Galeria Tantra (Gijón) i a la Galeria Amàrica (Vitòria).

Participa a les exposicions: «Bijoux» (Galeria Marie Zisswiller - París); Gràfica espanyola contemporània» (Galeria Uluv. Praga); «Pintura espanyola del siglo XX» (Museu d'Art Modern - Mèxic) etc.

1979

Breu estada a la Rochelle i a Poitiers.

Treballa en l'àlbum de litografies «Zodiac».

Exposa a la Galeria Cop d'Ull (Lleida), a la Galeria 3 i 5 (Girona), al Taller de gravats de Pasqual Fort (Cadaqués)

Participa a les exposicions «Spanelskeho Malirstvi» (Praga).

«Wibitni Przedstawiciele» (Museu Nacional de Varsòvia), «Spanishen Kunst» (Viena), etc.

1980

Segon viatge al Japó, Hong Kong i Tailàndia.

Exposició i conferència sobre la pintura catalana al Yamazaki Hall de Tokio, invitat pel Club d'Amics d'Europa i de les Arts.

Viatge a Alemanya, Àustria, Txecoslovàquia i Polònia.

Exposició a la Galeria Studio (Polònia).

1981

Publicació de *100 anys de pintura a Cadaqués*, llibre guardonat per la Generalitat de Catalunya com a la millor edició de l'any sobre un tema artístic.

Mort de la seva muller Pilar.

Estada a París.

Exposicions a Polònia, Baden-Baden, Barcelona, Madrid i Lisboa.

1982

Conferència a l'Hospital de Sant Pau en la inauguració d'una sèrie d'activitats artístiques.

Conferència sobre el pintor Joan Selva a l'Escola de Belles Arts de Vic.

Pinta el cartell del Festival Internacional de Música de Vilabertran.

Viatge a Nova York, a Houston i a Mèxic.

Publicació de *Picasso i els artistes catalans en el ballet* presentat al Palau Güell de Barcelona per Enric Jardí, presentació a la que seguí una representació creada pel pintor Frederic Amat i pels ballarins Toni i Cesc Gelabert.

Pinta els figurins i ordena l'ambientació de «El ballari i l'estructura» amb música d'Andrews Levin Richter i coreografia de Consol Villaubí. Fou presentat pel Ballet de l'Eixample de Barcelona a Expocultura 82.

Exposicions a la Galeria Beardsley (Barcelona), a la Galeria Mobar (Terrassa), a la Galeria Silva (Blanes), a la Galeria Art-3 (Figueres) i al Monestir de Santa Maria (Vilabertran). Participa a les exposi-

cions «Arco 82» (Madrid) «Pentagrama» (Barcelona) «Informe y Matèria en la pintura espanyola» (Museu Henmie-Opstad-Oslo).

1983

Publicació de la nova revista trimestral d'art i poesia «Negre+Blau».

Creació de l'Associació Catalana d'Artistes Plàstics. Presentació del curt-metratge «Tharrats» de Jordi Cadena.

Estada a París.

Inauguració del Museu de Cadaqués.

Conferència sobre «Dalí i el teatre» al Centre Cultural de la Caixa de Pensions.

La Generalitat de Catalunya li concedeix la Creu de Sant Jordi «pel seu valor com a artista, com a escriptor i com a promotor de la cultura, per haver editat la revista «Dau al Set» i per haver creat una obra pictòrica basada en la riquesa i en la varietat de textures tot definint un llenguatge original dins d'un formalisme que ha donat a conèixer arreu del món».

Exposicions individuals a Granollers, a Cadaqués i a Barcelona.

Exposicions col·lectives a Barcelona, Madrid, Japó, Belgrat, Sarajevo, Ljubljana, Roma, Nàpols i a Suècia.

1984

Conferència sobre l'avantguarda artística catalana a l'Escola-Residència de la Bonaigua de Barcelona. Presentació de l'espectacle «Llum i so al Cosmos» en col·laboració amb l'escultor Subirachs i amb el violoncelista Miquel Pujol al Fianctàrium de la Fundació Mediterrània.

Exposicions a Lleida, a Girona, a Figueres.

Participa a «Arco 84» a Madrid.

Realitza els decorats, vestuari i pintura en moviment de l'òpera catalana «Spleen» que amb música de Xavier Benguerel i sobre un llibret de Lluís Permanyer fou dirigida per Joan Guinjoan. Estrenada al Teatre Comtal de Barcelona dins del marc del Festival Internacional de Música.

Amb motiu de l'exposició «Dalí i els llibres» presentada a la ciutat de Nimes, dóna una conferència a la Cambra de Comerç d'aquella ciutat, junt amb l'escriptor Lluís Romero.

1985

Exposicions a la Galeria Altex (Madrid).

Participa a «Arco 85» (Madrid) i a «Pintura Catalana» (Art Curial-París). Exposa «A l'entorn de «Dau al Set» (Galeria Dau al Set Barcelona).

OBRES A MUSEUS I EN ESPAIS PÚBLICS

Museum of Modern Art. *Nova York, N.Y.*

The Solomon R. Guggenheim Museum. *Nova York, N.Y.*

Cincinnati Art Museum. *Cincinnati, Ohio*

Isaac Delgado Museum. *Nova Orleans, Louisiana*

Bundy Art Gallery. *Waitsfield, Vermont*

Phoenix Art Museum. *Phoenix, Arizona*

Downey Museum of Art. *Los Angeles, Califòrnia*

Museum of Fine Arts. *Boston, Massachusetts*

Denver Art Museum. *Denver, Colorado*

Honolulu Academy of Arts. *Honolulu, Hawaii*

Miami Museum of Modern Art. *Miami, Florida*

The High Museum of Art. *Atlanta, Georgia*

Moderna Museet. *Stockholm, Suècia*

Seattle Art Museum. *Seattle, Washington*

Museum of Fine Arts. *Taipeh, Formosa*

Tate Gallery. *Londres*

The Art Gallery of Toronto. *Toronto, Canadà*

Museum of Fine Arts. *Montreal, Canadà*

Gemeentemuseum. *The Hague, Holanda*

National Museum of Israel. *Jerusalem, Israel*

Museum of Fine Arts. *Dallas, Texas*

Albright-Knox Art Gallery. *Buffalo, N.Y.*

Museu d'Art Contemporain. *Montreal, Canadà*

Walker Art Center. *Minneapolis, Minnesota*

Tennessee Fine Arts Center. *Nashville, Tennessee*

Museu d'Art Modern. *Barcelona*

Museu d'Art Contemporani. *Vilanova i la Geltrú*

Museo de Arte Contemporáneo. *Madrid*

Museo de Bellas Artes. *Bilbao*

Museo de Arte Moderno. *Sevilla*

Kunst Museum. *Zuric*

Museum of Modern Art. *Tokio*

Fondation Paul Klee. *Berna*

Club dels Astronautes. *Moscou*

Museu del Vaticà. *Roma*

Museo de Arte Abstracto Español. *Cuenca*

Museu d'Art Modern d'Eivissa.

Museu d'Art Modern d'Hospitalet

Creu Roja Internacional. *Ginebra*

Esglesia "Hogares Mundet". *Barcelona*

Mirador de l'Alcalde. *Barcelona*

Ajuntament de Barcelona.

Fontana D'Or. *Girona*

Biblioteca Nacional. *Madrid*

Museo Palacio Elsedo. *Pamanes, Santander*

Museu de Cadaqués.

Musée Nationale de Varsovie.

Museo de Bellas Artes. *Álava, Vitoria.*

Avió "Costa Dorada" de la Cia. Iberia.

Museu de Manrresa.

Museo de Arte Moderno. *México.*

Hirshorn Museum and Sculpture Garden.

Smithson Institution, Washington.

BIBLIOGRAFIA ESSENCIAL

1938

THARRATS, J.J., "Abracadabra" (poemes). Barcelona.

1948

THARRATS, J.J., "Guia Elemental de la Pintura Moderna". Dau al Set. Barcelona.

1949

THARRATS, J.J., "Hommage à Méliès". Dau al Set. Barcelona.

1950

THARRATS, J.J., *Artistas españoles en el ballet*. Ed. Argos. Barcelona.

THARRATS, J.J., *Antoni Tàpies o el Dau Modern de Versalles*. Dau al Set. Barcelona.

THARRATS, J.J., *Homenatge a Paul Klee*. Dau al Set. Barcelona.

1951

THARRATS, J.J., *Angel Ferrant*. Dau al Set. Barcelona.

THARRATS, J.J., *Christmas y Felicitaciones*. Producciones Editoriales del Nordeste. Barcelona.

THARRATS, J.J., Presentació catàleg de l'exposició "Dau al Set" a la Sala Caralt de Barcelona.

1952

VIVANCO, LUIS F., *Primera Bienal Hispanoamericana de Arte*. Ed. Afrodisio Aguado. Madrid.

1954

THARRATS, J.J., "Collages i Maculatures". Dau al Set. Barcelona.

1955

DALÍ, SALVADOR, Prefaci al catàleg de l'exposició Tàpies i Tharrats a la Sturegalleret d'Estocolm.

THARRATS, J.J., *Barcelona capital de artistas*. "Mundo Hispánico". Madrid.

THARRATS, J.J., *Antonio Tàpies y la rehabilitación de nuestra pintura*. "Cuadernos Hispanoamericanos" n.º 72. Madrid.

RODRÍGUEZ AGUILERA, C., *Tharrats 1955*. Dau al Set. Barcelona.

RODRIGUEZ AGUILERA, C., *Antología Española de Arte Contemporáneo*. Ed. Barna. Barcelona.

THARRATS, J.J., Prefaci a "Esthétique en devenir" de Michel Tapié. Dau al Set. Barcelona.

1957

CIRLOT, J.E., *El Arte otro*. Biblioteca Breve. Barcelona.

THARRATS, J.J., *El arte en España*. "Plástica", n.º 6. Bogotá.

1958

CIRICI PELLICER, A., *La peinture de Tharrats*. "Art Actuel International", n.º 3. Lausanne.

CIRLOT, J.E., *Arte contemporáneo*. Ed. Edhasa. Barcelona.

CIRLOT, J.E., *La obra de Juan-José Tharrats*. "Papeles de Son Armadans". Palma de Mallorca.

READ, HERBERT, *A Concise History of Modern Painting*. Thames & Hudson. Londres.

1959

CIRICI PELLICER, A., *La pintura catalana*, Ed. Moll. Palma de Mallorca.

CIRLOT, J.E., *Informalismo*. Ed. Omega. Barcelona.

CIRLOT, J.E., *La peinture espagnole contemporaine à Barcelone*. "Art d'aujourd'hui", Paris.

THARRATS, J.J., *La suerte de ir a Barcelona*. "San Jorge". Barcelona.

1960

DORFLES, GILLO, *La V Bienale di Sao Paulo*. "Domus". Milà.

MORENO GALVÁN J.M., *Introducción a la pintura española actual*. Publicaciones españolas. Madrid.

1961

AREÁN, C.A., *Veinte años de pintura de vanguardia en España*. Editora Nacional. Madrid.

AREÁN, C.A., *La escuela pictórica barcelonesa*. Publicaciones españolas. Madrid.

CIRLOT, J.E., *Pintura catalana contemporánea*. Ediciones Omega. Barcelona.

DORFLES, GILLO, *Ultime tendenze nell'arte d'oggi*. Feltrinelli Editore. Milà.

SANTOS TORROELLA, R., *Tharrats*. O Figura. Barcelona.

1962

CARLUCCIO, LUIGI, *Il Collezionista d'Arte Moderna 1962*. Giulio Bolaffi Editore. Torino.

CIRICI PELLICER, A., *Tharrats*. Cuadernos de Arte del Ateneo de Madrid. Madrid.

SECO SERRANO, C., *Historia de España*. Vol. VI. Instituto Gallach. Barcelona.

SEUPHOR, M., *Abstract Art*. Harry N. Abrams. Nova York.

1963

PUGI, A., *Els pros i els contres de la pintura abstracta*. Rafael Dalmau Editor. Barcelona.

RODRIGUEZ AGUILERA, C., *Nota sobre Tharrats*. Papeles de Son Armadans. Palma de Mallorca.

TORRE, G. de., *Minorías y masas en la cultura y el arte contemporáneos*. Edhasa. Barcelona-Buenos Aires.

WESTHERDAHE, E., Prefaci al catàleg de l'exposició "12 pintores españoles". Santa Cruz de Tenerife.

1964

ANALIS, D., Prefaci a la "Création du Monde". Catàleg exposició Tharrats a La Galeria Hilt de Basilea.

CIRLOT, J.E., *Tharrats*. Publicaciones españolas. Cuadernos de Arte. Madrid.

DORIVAL, B., *Los pintores célebres*. Editorial Gustavo Gili. Barcelona.

THARRATS, J.J., Prefaci a "La escultura moderna" de Jean Selz. Ed. Eco. Barcelona.

VILAR, S., *Arte y libertad*. Ed. Fontanella. Barcelona.

1965

APOLLONIO, CRISPOLTI, DORFLES i altres. *Arte d'Oggi*. Armando Curcio Editore. Roma.

1966

AGUILERA CERNI, V., *Panorama del Nuevo Arte Español*. Guadarrama. Madrid.

BONET, B., *Testimonio de la pintura española*. Ed. La Polígrafa. Barcelona.

CIRICI PELLICER, A., *Notes sobre orfebreria i joieria catalanes*. Prefaci al catàleg de Joieria celebrada al Col·legi d'Arquitectes. Barcelona.

PELLEGRINI, A., *Nuevas tendencias en la pintura*. Muchnik Editores. Buenos Aires.

1967

AREÁN, C., *El arte español desde 1940 hasta nuestros días*. "Arbor". Madrid.

HUYGHE, R., *El arte y el hombre*. Vol. III. Ed. Planeta. Barcelona.

1968

GARCIA VIÑÓ, M., *Pintura española neofigurativa*. Ediciones Guadarrama. Madrid.

1969

AREÁN, C., *Comprender la pintura*. Ed. Teide. Barcelona.

MORENO GALVÁN, J.M., *Pintura española: la última vanguardia*. Magius, S.A. Madrid.

1970

AGUILERA CERNI, V., *Iniciación al arte español de la postguerra*. Ed. Península. Barcelona.

CIRICI PELLICER, A., *L'Art català contemporani*. Ed. 62. Barcelona.

CRISPOLTI, E., *Pittura d'avanguardia nel dopoguerra in Europa*. Fratelli Fabbri Editore. Milà.

Diccionario Universal de los pintores. Gustavo Gili. Barna.

GAYA NUÑO, J.A., *La pintura española del siglo XX*. Ibérico Europea de Ediciones. Madrid.

1971

AREÁN, C., *1971 Balance del Arte Joven en España*. Publicaciones Españolas. Madrid.

AREÁN, C., *Tharrats*. Artistas españoles contemporáneos. Dirección General de Bellas Artes. Madrid.

1972

AREÁN, C., *30 años de arte español*. Guadarrama. Madrid.

BLAS, J.I. de., *Pintores españoles contemporáneos*. Estiarte. Madrid.

JARDÍ, E., *L'art català contemporani*. Ediciones Proa. Barcelona.

1973

AREÁN, C., *Cinco momentos en 100 años de arte español*. Ed. Sala. Madrid.

CAMPOY, A.M., *Diccionario crítico del arte español contemporáneo*. Ibérico Europea de Ediciones. Madrid.

CHÁVARRI, R., *La pintura española actual*. Ibérico Europea de Ediciones. Madrid.

RAGON, J., *L'Art Abstrait*. vol. III. Maeght Editeur. París.

BONET, J.M., *Treinta años de vanguardia en Cataluña*. "Tropos". Madrid.

1974

GARRUT, J.M., *Dos siglos de pintura catalana*. Ibérico Europea de Ediciones. Madrid.

Maestros actuales de la pintura y escultura catalanas: Tharrats. Editorial Gran Enciclopedia Vasca. Bilbao.

Joan Josep Tharrats. Llibre-catàleg editat amb motiu de la commemoració del tercer aniversari de la galeria Bilbao i de l'exposició Tharrats. (diversos autors).

1975

AGUILERA CERNI, V.: *Artistas españoles contemporáneos*. Dirección General del Patrimonio Artístico y Cultural. Madrid.

CIRLOT, L.: *El grupo Dau al Set*. «Estudios Pro-Arte». Barcelona

CORREDOR-MATHEOS, J.: *El Surrealisme a Catalunya*. «Batik». Barcelona Octubre.

DYKES, W.: *Contemporary Spanish Art*. «Art Digest». Nova York

MAILLARD, R.: *Dictionnaire Universel de la Peinture*. Dictionnaires Robert. París.

MARCO, J.: *Se contempla la obra de Tharrats y se extraerá algunas consecuencias de orden práctico*. Galería Tertre. Mataró.

PLA, J.: *Introducció al catàleg. Exposició antològica de l'obra de Tharrats*. Fontana d'Or. Girona.

SANTOS TORROELLA, R.: «100 exposiciones de Tharrats». «El Noticiero Universal». Barcelona (octubre).

1976

AREÁN, C.: *La pintura abstracta en España*. Cuadernos Hispanoamericanos. Madrid.

CAMPOY, A.M.: *100 Maestros de la pintura española*. Madrid.

GARCÍA VIÑÓ, M.: *Arte de hoy y arte del futuro*. Ibérica Europea de Ediciones. Madrid.

L.M.: «*Les paysages de Tharrats existent quelque part dans l'Univers*». «L'Indépendent». Perpinyà (21 juliol).

PERMANYER, L.: «Tharrats». «La Vanguardia». Barcelona (abril).

PUIG, A.: «El informalismo en Catalunya». «Artes Plásticas». Barcelona.

ROIG GIRONELLA, S.: «Pintor cósmico inmerso en la belleza de Cadaqués». «Telva». Madrid (novembre).

SEMPRONIO: «Una nova galeria d'art obre les portes: Joan de Serrallonga» «Mundo Diario». Barcelona (octubre).

SARRALLACH, L.: *Gènesi*. «Ara». Madrid (abril-juny).

1977

ARNAU: «Tharrats, la llegada imposible». «Hoja del Lunes». Lleida. (març).

AZCOAGA, E.: «Tharrats». «Blanco y Negro». Madrid (abril).

CAMÓN AZNAR, J.: *Pintura moderna*. Plaza y Janés, Barcelona.

CIRLOT, J.E.: *Especial Catalunya*. Guadalimar. Madrid (deseembre).

JARDÍ, E.: *1000 families catalanes*. Dopesa. Barcelona.

LEÓN TELLO, J.: «El surrealismo de Tharrats». «Goya». Madrid.

MUNARI, C.: *Arte del mundo moderno*. Ed. Teide. Barcelona

PUIG, A.: *Especial Cataluña*. Guadalimar. Madrid.

REY, E.: «Tharrats en Lérida». «La Mañana». Lleida (febrer).

1978

Cadaqués i l'art. vol. II i III. Art-3. Figueres (1978-1980).

CASAS, C.: «Tharrats a los treinta años de Dau al Set». «El Correo Catalán». Barcelona. 18 de novembre.

FLORIAN, Guillermo B.: *Historia de la pintura*. Plaza y Janés Barcelona.

Historia de la pintura moderna. Plaza y Janés. Barcelona.

IGLÉSIAS DEL MARQUET, J.: «El cosmos universalista de Tharrats». «Diario de Barcelona». 19 de novembre.

MORA I ARANA, G.: Catàleg de l'exposició *Tharrats*. Sala Gaspar. Barcelona.

PARCERISAS, P.: «Cosmos, fantasía y realidad». «Gaceta de Manresa». 23 de maig.

PUIG, A.: «El espíritu de Dau al Set». Guadalimar. Madrid.

«Las microestructuras de Tharrats». «Batik». Barcelona. (novembre).

RIDRUEJO, D.: *Plural*. «Las ediciones de papeles de Son Armadans». Palma de Mallorca.

VALLÉS ROVIRA, J.: «Tharrats en el espacio» Tele exprés. Barcelona. 1 de novembre.

1979

AGUILERA CERNI, V.: *Diccionario del Arte moderno*. Fernando Torres editor. València.

FONTBONA, F.: *El paisatgisme a Catalunya*. Edicions Destino. Barcelona.

GIRALT-MIRACLE, D.: *Cataluña (II)*. Tierras de

Espanya. Publicacions de la Fundació Juan March. Madrid.

GONZÁLEZ CIRER, F.: «Tharrats o la pintura hecha poesía». «Diario Español». Tarragona. 30 de desembre.

RUBIO, M.: *Ayer y hoy del grabado español*. Edicions Tarraco. Barcelona.

SOLÉ, M.: *Las joyas de Tharrats*. «Arte i Joya». Barcelona.

1980

Gran Enciclopèdia Catalana. Vol. XIV. Barcelona.

FLORCZAK, Z.: Prefaci del catàleg de l'exposició Tharrats a Varsòvia. Ministeri de Cultura. Varsòvia.

GARZTECKA, E.: «Joan Josep Tharrats i Hispanska Awangarda» Catàleg exposició Galeria Studio. Varsòvia.

PERMANYER, L.: «Cuestionario Proust: Tharrats, vivir intensamente» «La Vanguardia». Barcelona, 25 de maig.

THARRATS, J.J.: Introducció al catàleg *200 pintors japonesos*. Barcelona.

VICENS, F.: «L'art dels darrers quaranta anys». *Història de Catalunya*. Vol. VI. Salvat editors. Barcelona.

1981

Enciclopèdia Il·lustrada Larousse: «Joan Josep Tharrats» pàg. 12301-12303. Plaza y Janés Editores. Barcelona.

GABANCHO, P.: «El pintor Tharrats explica Cadaqués». «El Noticiero Universal». Barcelona, 30 d'abril.

GIRALT-MIRACLE, D.: «Tharrats publica un libro sobre un siglo de arte en Cadaqués». «El País» 25 d'agosto.

GOLOGORSKY, L.: Tharrats: realismo fantástico y algo más». «Jano». Barcelona.

GUILLAMET, J.: «Cadaqués, un encís llarg i romàntic». «Avui». Barcelona, 17 de juliol.

JARDÍ, E.: «Cadaqués, nucli artístic». «Avui». Barcelona, 5 de maig.

SALTOR, O.: «Acotacions temporals». «Andorra 7», Andorra, 16 d'octubre.

THARRATS, J.J.: *100 anys de pintura a Cadaqués*. Edicions del Cotal. Barcelona.

1982

BADOSA, E.: «Tharrats: Cadaqués esencial para el arte contemporáneo». «El Noticiero Universal». Barcelona, 8 de juny.

IBARZ, M.: «Tharrats estudia la relació entre pintura, dansa i música». «Avui». Barcelona, 18 de juny.

THARRATS, J.J.: *Picasso i els artistes catalans en el ballet*. Edicions del Cotal. Barcelona.

VAN DER MEER, M.: «Joan Josep Tharrats». «Dansa, 79». Barcelona. Novembre 1982.

VILAMATA, E.: «La atracció artística de Cadaqués». «La Vanguardia». Barcelona, 31 d'agost.

1983

AREAN, C.: *La pintura expresionista en España*. Ibérico-Europea de Ediciones. Madrid.

BRU DE SALA, X.: *Suc, bruc, traç, paraula*. «Negre+blau».

FONTBONA, F.-MIRALLES, F.: *Història de l'art català*. vol. VIII. Edicions 62. Barcelona.

RENDÉ, J.: «Joan Josep Tharrats: Controvèrsia i impuls». «Avui». Barcelona, 23 de juny 1983.

THARRATS, J.J.: «Anatomia de «La Masia» de Joan Miró». «Negre+Ocre». Barcelona.

«Tres entrevistes: Duchamp, Santomso i Cage». «Negre+Oliva». Barcelona, tardor.

1984

Art in America: «Art in Sapin». Nova York, febrer.

CALPE, S.— de CABO, I.: «Tharrats i Cuixart. La memòria de dos creadores». «El País». Madrid, 7 d'octubre.

GRAS, R.V. - IRIARTE, J.: *Tharrats*. Col·lecció Perfil. Ed. Àmbit. Barcelona.

GUERRERO MARTIN, J.: «Primera incursió de Tharrats en la òpera». «La Vanguardia». Barcelona, 4 novembre.

MABEL: «Joan Josep Tharrats. La mujer en su vida». «La Vanguardia», 13 d'abril.

MARTÍ GÓMEZ, J.: «El estreno de *Spleen* visto entre bambalinas» «La Vanguardia». Barcelona, 24 d'octubre.

PAPO, A.: «Histoire d'une revue: *Dau al Set*». «L'Ingeniu». Uzés.

PLAYÀ MASSOT, J.: «Tharrats vol recuperar l'atracció de Cadaqués». «Avui». Barcelona, 8 de setembre.

PUIG, A.: «El Museu del Prado de Tharrats». «Negre+Blanc». Barcelona.

THARRATS, J.J.: Prefaci al llibre *Historia del Arte. De Goya a las últimas tendencias*. Carroggio S.A. de Ediciones. Barcelona.

«Marcel Duchamp a Catalunya». «Negre+Blanc». Barcelona.

«The magazine «*Dau al Set*». Vitality from the underground». Studio International, 1007. Londres.

«El més desconegut dels nostres pintors: Salvador Dalí». «Avui», 10 de maig.

TIERNO GALVÁN, E.: *Canto a la paz*. José Mayá editor. Madrid.

1985

THARRATS, J.J.: «Efa, O, I llatina, Ics». «Negre+Lila». Barcelona, primavera.

© DEPARTAMENT DE CULTURA
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA
Fotografies en color: Pau Giralt + Francesc de Móra
Fotocomposició: Tharrats
Reproduccions: Reprocolor Llovet
Imprès per Grup 3, carrer Santander 15, Barcelona
damunt paper alba i de 140 g/m²
Relligat: Ars libris
Dipòsit legal: B. 15.095-1985

*Departament de Cultura
de la Generalitat de Catalunya*